

Kabin Yol Boyu Denetimlerine İlişkin Esas ve Usuller Talimatı (SHT-KABİN YOL BOYU)

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak, Tanımlar ve kısaltmalar

Amaç

MADDE 1 - (1) Bu Talimatın amacı, işleticilerin kabin operasyon sahasındaki uyumluluğunu teminen kabin emniyet ve güvenlik prosedürlerinin ulusal ve uluslararası mevzuata uygun olarak yerine getirildiğini kontrol etmek için yetkili denetçi personel tarafından gerçekleştirilecek kabin yol boyu denetimlerine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 - (1) Bu Talimat, Genel Müdürlükte görev yapan kabin yol boyu denetim yapmak üzere görevlendirilmiş kabin emniyet denetçilerini, 2920 Sayılı Türk Sivil Havacılık Kanununa göre faaliyet gösteren işleticileri ve işleticilerde görev yapan kabin operasyon denetçilerini kapsar.

Dayanak

MADDE 3 - (1) Bu Talimat, aşağıda belirtilen mevzuatlara dayanılarak hazırlanmıştır;

- a) 14/10/1983 tarihli ve 2920 Sayılı Türk Sivil Havacılık Kanunu,
- b) 15/7/2018 tarihli ve 30479 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 437 nci ve 441 inci maddeleri,
- c) 06/03/2013 tarihli Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü Teknik Denetçilerin Görev, Yetki Ve Sorumlulukları ile Çalışma Usul Ve Esasları Hakkında Yönetmelik (SHY-TD01),
- ç) 29/09/2015 tarihli Havacılık İşletmeleri Denetimlerine İlişkin Uygulama Esasları Talimatı (SHT-Denetim),
- d) 16/11/2013 tarihli ve 28823 sayılı Ticari Hava Taşıma İşletmeleri Yönetmeliği (SHY-6A),
- e) 15/09/2017 tarihli Uçuş Operasyonlarına Yönelik Usul ve Esaslar Talimatı (SHT-OPS),
- f) 06/04/2018 tarihli Uyumluluk İzleme Fonksiyonunun Uygulanmasına İlişkin Talimat (SHT-Uyumluluk İzleme).

Tanımlar ve Kısaltmalar

MADDE 4 - (1) Bu Talimatta yer alan;

- a) Teknik denetçi: SHY-TD01 Yönetmeliği kapsamında teknik denetçi olarak atanmış Genel Müdürlük personelini,
- b) Genel Müdürlük: Sivil Havacılık Genel Müdürlüğünü,
- c) Genel Müdür: Sivil Havacılık Genel Müdürünü,
- d) Haberli denetim: İşleticiye önceden haber verilmek suretiyle planlanan ve gerçekleştirilen kabin yol boyu denetimini,
- e) Habersiz denetim: İşleticiye haber vermeksizin planlanan ve gerçekleştirilen kabin yol boyu denetimini,
- f) Kabin operasyon denetçisi: Kabin operasyon sahasına giren faaliyetleri denetleme görevini

yürüten işletici tarafından yetkilendirilmiş personelini,

g) İşletici: Ücreti karşılığında yolcu taşımacılığı yapmak üzere Genel Müdürlük tarafından SHY-6A Yönetmeliği kapsamında işletme ruhsatı verilmiş havayolu işletmesini,

ğ) Kabin amiri: Yolculu ticari hava taşımacılığı operasyonunda birden fazla kabin ekibi üyesinin gerekli olduğu durumlarda, güvenlik veya emniyetin temini adına emniyet ile ilgili olmayan görevlerin durdurulması dâhil olmak üzere, işletme el kitabı içerisinde belirtilen normal ve acil durum prosedürlerinin uygulanması ve koordinasyonu hususlarında sorumlu kaptan pilota karşı sorumlu, geçerli sertifikaya sahip, işletici tarafından ekip lideri olarak tayin edilmiş kabin ekibi üyesini,

h) Kabin ekibi üyesi: Operasyon esnasında yolcu ve uçuş emniyeti ile ilgili görevler icra etmek üzere işletici tarafından görevlendirilen uçuş ekibi veya teknik ekip üyesi dışında kalan uygun niteliklere sahip bir ekip üyesini,

ı) Uçuş ekibi üyesi: Bir uçuş görev süresi boyunca, hava aracının işletilmesi ile ilgili görevleri ifa eden pilot lisansına sahip ekip üyesini,

i) SAFA: Yabancı hava araçlarına yapılan ramp denetimlerini,

j) SANA: Yerli hava araçlarına yapılan ramp denetimlerini,

k) Sorumlu kaptan pilot: Havacılık işletmeleri tarafından belirlenen ve uçuşun sevk ve idaresinden sorumlu kaptan pilot veya kaptan pilotun görev yapamaması durumunda geçici olarak bu görevi üstlenecek pilotu,

l) Teknik denetçi kartı: Teknik Denetçi olarak atanmış Genel Müdürlük personeline verilen tanıtıcı kimlik kartını,

n) Kabin yol boyu denetimi: Kabin uçuş operasyon usul ve esaslarının ulusal/uluslararası mevzuatlara ve işletme prosedürlerine uyumluluğunun değerlendirilmesi amacıyla gerçekleştirilen operasyon denetimini,

o) SHT-FTL: Uçuş Ve Görev Süresi Sınırlamaları İle Dinlenme Gereklikleri Talimatını,

ö) Kabin emniyet denetçisi: Kabin ekibi, kabin/yolcu emniyeti ve yönetimi politikaları, kabin ekibi eğitim programları, kabin ekibi görev/dinlenme politikaları vb. konularda yürütülen faaliyetlerde alanında uzman olarak görev alan ve kabin emniyet programı çerçevesinde hizmet sağlayıcılarının (havayolu işletmeleri, hava taksi işletmeleri, kabin ekibi temel eğitim kuruluşları) ulusal ve uluslararası mevzuatlar kapsamında denetim faaliyetlerini gerçekleştiren teknik denetçiyi,

p) Temel eğitim sertifikası: Onaylı Kabin Ekibi Temel Eğitim Kuruluşunca uygulanan kabin ekibi temel eğitim programını başarıyla bitirmiş kişiler için SHT CC Talimatı Ek-3'e göre düzenlenen sertifikayı,

r) Onaylı kabin ekibi temel eğitim kuruluşu: Genel Müdürlük tarafından kabin ekibi temel eğitim programı uygulama ve kabin ekibi temel eğitim sertifikası düzenleme yetkilerine sahip eğitim kuruluşunu,

s) Uyumluluk İzleme Yöneticisi: Uyumluluk izleme fonksiyonunun işletilmesi amacıyla sorumlu müdür tarafından atanan ve Genel Müdürlükçe belirlenmiş eğitim, bilgi ve tecrübe koşullarını sağlayarak onaylanan, doğrudan sorumlu müdüre bağlı ve işletmenin diğer fonksiyonel birimlerinde idari sorumluluğu bulunmayan yönetici personelini ifade eder.

(2) Bu Talimatta belirtilmeyen tanımlar için 2920 sayılı Kanun, 5431 sayılı Kanun ve diğer sivil havacılık mevzuatı ile ülkemizin üyesi bulunduğu uluslararası sivil havacılık kuruluşları

tarafından yayımlanan dokümanlarda belirtilen tanımlar ve kısaltmalar geçerlidir.

İKİNCİ BÖLÜM Genel Esas ve Usuller

Kabin yol boyu denetiminin amacı ve denetim usulü

MADDE 5 - (1) Kabin yol boyu denetimi; bir uçuş operasyonunda, kabin kompartımanı gözetimi ve kabin ekibinin yeterliliği ile kabin emniyeti yönüyle uçuş operasyonunun ulusal ve uluslararası mevzuatlara ve işletme prosedürlerine uygunluğunun kontrolünü içerir.

(2) Kabin yol boyu denetimi en az bir kabin emniyet denetçisi tarafından yapılır. Genel Müdürlük tarafından yapılan denetimde Ek-1'de yer alan kontrol listesi kullanılır.

(3) Denetçi, denetimi gerçekleştirmeden önce bu Talimatın 8 inci maddesinin 1 inci fıkrasında belirtilen konularda bilgi sahibi olur.

(4) Denetçi, denetim süresince mevzuat gerekliliklerine ve işletme prosedürlerine uygun olarak hareket eder:

- a) Denetim kapsamında ihtiyaç duyulmadığı sürece yolcularla iletişime geçmez.
- b) Denetim süresince uçuş ekibinden talep edilmediği sürece kokpite girmez.
- c) Denetimi, kabin ekibinin görevlerini engellemeyecek ve dikkatlerini dağıtmayacak biçimde yapar.

(5) Herhangi bir sebeple, denetimin yapıldığı uçağın yol boyu veya gidilen meydan yedeğine inerek orada kalması durumunda işletici, denetçinin ekip üyeleriyle beraber konaklamasını sağlar.

Kabin yol boyu denetim alanları

MADDE 6 - (1) Kabin yol boyu denetimlerinde gözlemlenecek ve değerlendirilecek 6 (altı) genel alan bulunur:

- a) Genel (Kabin Ekibi Oluşumu, Kabin Ekibi Briefingi, Uçak/Kabin Ekibi Dokümanları vb.),
- b) Uçuş öncesi kontrol ve hazırlıklar,
- c) Taksi ve kalkış,
- ç) Düz uçuş,
- d) Alçalma ve iniş,
- e) İniş sonrası.

(2) Denetçi, uçuşta görevli kabin ekibinin görevlerini yerine getirmelerine yönelik süreçleri gözlemleyerek değerlendirir.

(3) Görevli kabin ekibi haricinde, uçuşa eğitim amacıyla katılan personel değerlendirmeden muaf tutulur.

(4) Ekipman kontrolü için uçuş öncesinde yeterli zaman olmaması durumunda bu kontrol uçuş sonrasında gerçekleştirilir.

(5) Bu kontroller, yolcuların uçakta bulunmadığı ortamda, tercihen yolcu kabulü öncesinde kabin ekibi ile beraber yapılır.

(6) Kontroller, kabin ekibinin görev ve sorumluluklarını engellemeyecek ve uçağın kalkış saatini, yolcu biniş/iniş süreçlerini olumsuz etkilemeyecek şekilde yapılır.

Denetim yöntemleri

MADDE 7 - (1) Kabin yol boyu denetimleri, gözetim programı kapsamında hazırlanan denetim planına göre haberli veya habersiz olarak yapılır.

(2) Haberli denetim için işletici önceden bilgilendirilir:

a) İşletici, denetçinin görevini icra etmesini teminen; gerektiği takdirde denetçinin yolcu olarak uçuşta bulunabilmesi için biletleme işlemleri, uçuş öncesi uçuşta görevli ekiple bir araya gelinmesi vb. her türlü kolaylıkları sağlar.

b) İşletici, uçuşun sorumlu kaptan pilotuna ve kabin amirine kabin yol boyu denetiminin yapılacağını bildirir.

(3) Habersiz denetim için işleticiye herhangi bir bildirimde bulunulmaz:

a) Denetçi, denetim yapacağı uçuşta yolcu olarak bulunur.

b) Denetçi, uçuşun sonunda tüm yolcular uçağı terk ettikten sonra kendisini kabin amirine tanıtır.

c) Kendisini tanıttıktan sonra, yapılan denetime ve sonucuna ilişkin gerekli bilgileri paylaşır.

Denetimin planlanması ve ön hazırlıklar

MADDE 8 - (1) Denetçi, yapılacak denetime hazırlık kapsamında aşağıda yer alan hususları inceler:

a) Kabin emniyet raporları,

b) Kabin ekibi eğitimleri ve yeterlilik kontrolleri,

c) Kabin ekibi sertifikaları ve sağlık sertifikaları,

ç) Daha önce yapılmış kabin yol boyu denetimleri,

d) SAFA/SANA denetim raporları,

e) Genel Müdürlük tarafından işleticiye yapılan operasyon denetim raporları,

f) İşletme el kitabının ilgili bölümleri.

(2) Haberli denetim kapsamında:

a) Denetçi, denetim öncesinde işleticinin uyumluluk izlemeden sorumlu yönetici personeli ile iletişime geçer.

b) Uyumluluk İzleme Yöneticisi; denetçinin uçuşta yolcu olarak bulunmasını teminen gerekli tüm tedbirleri alır ve denetçinin uçuş öncesinde uçuşta görevli ekip ile buluşarak uçağı geçişini sağlar.

c) Denetçi, denetçi kartını göstererek uçuşta görevli ekibe kendisini tanıtır ve yapacağı denetim hakkında bilgi verdikten sonra ekiple beraber uçağı geçer.

ç) Uçağın sorumlu kaptan pilotu, denetçinin uçuş öncesi briefing ve hazırlıklarına katılmasını, uçağı kabulünü ve tüm ekibinin denetim konusunda işbirliği yapmasını sağlar.

d) Denetimin, ekibin uçuşa başladığı ilk sektör haricinde ara bir durakta başlaması halinde, denetçi kabin amirine denetim hakkında gerekli bilgilendirmeyi yapar.

(3) Habersiz denetim kapsamında işleticiye herhangi bir bilgilendirme yapılmaz. Denetçi, uçuş öncesinde veya uçuşun sonunda tüm yolcular uçağı terk ettikten sonra kabin amirine kendisini tanıtır ve yapılan denetime ilişkin bilgileri paylaşır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Kabin Yol Boyu Denetimi ve Denetimin Aşamaları

Denetimin gerçekleştirilmesi

MADDE 9 - (1) Uçuş öncesi aşağıda sıralanan hususlar kontrol edilir:

a) Kabin ekibi oluşumu,

b) Kabin ekibi sertifikaları ve evrakları,

c) Uçuş öncesi brifingi,

ç) Acil durum ve emniyet malzemelerinin sayısının, yerleşiminin, kullanılabilir ve kolay ulaşılabilir olduğunun kontrol edilmesi:

1) Yolcu uyarı plakartları, çıkış, kemer ikaz ve sigara içilmez işaretleri,

2) Acil durum malzemeleri gibi işaretlerinin faal, okunaklı ve doğru yerinde olduğu,

3) Yolcu emniyet kartları (ilgili uçak tipinde),

4) Kabin ekibi koltuklarının katlanabilir mekanizması,

5) Kabin ekibi emniyet kemerleri (bel ve omuz),

6) Kabin ekibi iletişim sistemleri (interphone, PA),

7) Acil durum ışıklandırma sistemi,

8) El fenerleri,

9) Tahliye kaydıraklarının basınç göstergeleri,

10) Can yelekleri,

11) Tahliye botu (gerekli ise),

12) Yangın söndürücüler,

13) Oksijen tüpleri ile oksijen maskelerinin durumu,

14) Koruyucu solunum teçhizatı,

15) İlk yardım çantası,

16) Acil durum tıbbi yardım çantası (varsa),

17) Megafon,

18) Bulaşıcı hastalık önlem çantası,

19) Tehlikeli maddeler çantası,

20) Taşınabilir yer belirleyici,

d) Yolcu koltukları:

1) Dik pozisyona alma mekanizmalarının kullanılabilir durumda olduğu,

2) Minderlerinin kullanılabilir durumda olduğu,

3) Masalarının kilit mekanizmalarının çalıştığı,

4) Kemerlerin ve kilit mekanizmalarının işlevselliği,

e) Acil çıkış koltukları:

- 1) Koltuk arkalıklarının hareketi,
- 2) Koltuk minderlerinin durumu ve yüksekliğinin acil çıkışı engellememesi,
- 3) Masalar ve kilit mekanizmaları,
- f) Yolcu servis ünitesindeki oksijen maske kapakları;
- g) Varsa ekip dinlenme bölümlerinin:
  - 1) Acil durum ekipmanları,
  - 2) Yatak sayısı, yatak kemerleri,
  - 3) Duman dedektörü, oksijen kompartımanı,
  - 4) Kabine açılan panel,
  - 5) Haberleşme sistemi,
- ğ) Kabin ekibi istasyonlarının:
  - 1) Koltuğunun otomatik kapanabilir olduğu,
  - 2) Koltuk kemerlerinin kilit mekanizmalarının işlevselliği,
  - 3) Koltuk minderlerinin kullanılabilir durumda olduğu,
  - 4) Anons sistemi ve interfon sisteminin çalışır olduğu,
  - 5) El fenerlerinin sabitlenmiş ve çalışır olduğu, ekip can yeleklerinin ve oksijen maskesi paneli açma aracının bulunduğu,
  - 6) Kabin ekibi koltuk başlıklarının doğru pozisyonda olduğu,
- h) Mutfakların:
  - 1) Mandal sisteminin elverişliliği,
  - 2) Çöp yuvalarının kapaklarının uygunluğu,
  - 3) Servis arabalarının kullanışlı ve fren mekanizmasının çalışır durumda olduğu, işlevselliği ve uygun bir biçimde emniyete alındığı,
  - 4) Sigorta ve su kesme valfleri,
- i) Tuvaletlerin:
  - 1) Duman dedektörünün, yolcu görsel ikazların mevcudiyetleri ve işlevsellikleri,
  - 2) Sabit çöp kapaklarının işlevselliği,
  - 3) Otomatik yangın söndürücü sisteminin işlevselliği,
  - 4) Yerinize dönün işaretinin işlevselliği,
  - 5) Kabin ekibi üyesi çağırma butonunun işlevselliği,
- i) Saklama alanlarının:
  - 1) Ağırlık sınırları kartlarının monte edilmiş olduğu,
  - 2) Mandal mekanizmalarının çalışır olduğu,
  - 3) Bu alanlardaki acil durum malzemelerinin ulaşılabilirliği,
  - 4) Ekip bagajlarının düzgün bir şekilde yerleşimi,
- j) Çıkışların:

- 1) Genel durumunun uygunluğu,
- 2) Kapı emniyet şeritlerinin varlığı ve uygunluğu,
- 3) Kapıların uçuş öncesi fonksiyon ve mekanizmalarının çalışır olduğu,
- 4) İşaret ve plakartlarının uygunluğu,

(2) Emniyet kartlarının her yolcu koltuğunda mevcut, uçak tipine uygun, okunabilir olduğunun ve içeriğinin asgari aşağıda yer alan maddeleri karşıladığının kontrolü:

- a) Acil durum çıkışlarının yeri ve kullanımı,
- b) Tahliye kaydıracağının yeri ve kullanımı,
- c) Oksijen maskelerinin kullanımı,
- ç) Yolcu koltuk kemerlerinin kullanımı,
- d) Tahliye botunun yeri ve kullanımı(mevcutsa),
- e) Suya acil inişlerde tahliye çıkışları ve kullanımı,
- f) Yetişkin ve bebek can yeleklerinin yeri ve kullanımı,
- g) Elektronik aletlerin kullanımı,
- ğ) Bagaj yerleşim kuralları,
- h) Kemer ikaz ve sigara içilmez kuralları,
- ı) Acil durum aydınlatması.

Kalkış öncesi denetim

MADDE 10 - (1) Kalkış öncesi aşağıda sıralanan hususlar kontrol edilir:

- a) Kabin ekibi ile yer ekibinin koordinasyonu,
- b) Yolcuların ve el bagajlarının işletme standartlarına uygun olarak uçağa kabul edildiği ve yerleştirildiği,
- c) El bagajı ve benzeri maddelerin acil durum malzemelerini engellemediği,
- ç) Acil çıkışlarda yeterli sayıda ve acil bir durum esnasında uçağın hızlı ve emniyetli şekilde tahliyesine yardımcı olabilecek fiziki ve zihinsel yeterlilikte olan yolcuların oturtulduğu, söz konusu yolcuların kabin ekibi bulunmayan acil çıkışlarda oturması halinde kabin ekibi tarafından bilgilendirildiği,
- d) Kalkış öncesi yolcu bilgilendirmesinin tüm yolcular tarafından duyulabilir ve gözlenebilir olduğu ve aşağıdaki konuları içerdiği:

- 1) Kemer ikaz ve sigara içilmez ışıkları,
- 2) Çıkışların yerleri,
- 3) Kemerlerin bağlanması, ayarlanması ve açılması,
- 4) Oksijen maskelerinin yeri ve kullanımı,
- 5) Gerektiğinde özel durumlu yolcu bilgilendirmeleri,
- 6) Yetişkin ve bebek can yeleklerinin kullanımı,
- 7) Elektronik cihazların kullanımı,

8) Bagaj yerleşim kuralları ve tahliye esnasında el bagajlarının alınmaması,

9) Acil durum aydınlatması,

10) Yolcu koltuklarının istenen pozisyona alındığı; masa ve ayaklıkların emniyetli pozisyona alındığı,

11) Emniyet bilgilendirme kartlarının yeri ve içeriğinin gözden geçirilmesi,

12) Tüm uçuş boyunca kabin ekibi uyarıları, görsel, plakart, işaretler ile verilecek talimatlara uyulması,

13) Sigara içme kuralları,

e) Yolcu pencere güneşliklerinin açık olduğu,

f) Kabin ekibinin uyguladığı prosedürlerin, işletme el kitabına uygun olarak yerine getirildiği,

g) Yolcuların oturma dağılımının, uçağın ağırlık ve dengesini etkilemeyecek biçimde yapıldığı,

ğ) Yolcu alımı sırasında yolcular uçaktayken ya da yolcu indirme/bindirme sırasında yakıt ikmali ve yakıt boşaltımı yapılırken kuralların uygulandığı,

h) Özel durumlu yolcuların uçağa kabulü ve yerleşiminde ilgili sivil havacılık kuralları ve işletici kurallarının uygulandığı,

ı) Uçağın güvenlik aramasının kabin ekibi tarafından yapılmış olduğu,

i) Kapıların ve acil çıkışların tahliye için uygun pozisyona alındığı.

Taksi süresince denetim

MADDE 11 - (1) Taksi süresince aşağıda sıralanan hususlar kontrol edilir:

a) Kalkıştan önce aşağıdaki süreçlerin tamamlandığı:

1) Yolcuların uçağa geldiği ve uçağın ilk hareketi öncesinde tüm yolcuların yolcu kemerleriyle emniyetli şekilde bağlanması, el bagajlarının ve tüm şahsi eşyalarının, uçağın tahliyesini engellemeyecek ya da yaralanmaya sebebiyet vermeyecek şekilde yerleştirilmesi,

2) Kokpit kapısı güvenlik usullerinin işletme el kitabına uygun olarak uygulanması,

3) Tüm saklama alanlarının düzgün olarak güvence altına alınması,

4) Geri itme işlemi başlamadan kapıların kapatılması ve tahliye kaydıraklarının kullanıma hazır duruma getirilmesi,

b) Taksi esnasında bütün kabin ekibinin yolcu ve mutfak alanlarının emniyete alınması gibi emniyetle ilgili bir görevleri bulunmuyorsa, yerlerinde oturdukları ve omuz kemerlerini bağladıkları.

Uçuş boyunca denetim

MADDE 12 - (1) Uçuş boyunca aşağıda sıralanan hususlar kontrol edilir:

a) Kalkış boyunca:

1) Kabin ekibinin yerinde ve bel ve omuz kemerlerinin doğru şekilde bağlanmış olduğu,

2) Boş kabin ekibi koltuğunun güvenli pozisyonda olduğu,

3) Kabin ışıklarının gün ışığına göre ayarlanmış olduğu,

b) Kalkıştan sonra:

1) Kemer ikaz ışıkları söndükten sonra, kemerlerin uçuş süresince bağlı bulundurulması gerektiği ile ilgili anonsun yapıldığı,

2) Yolcuların kemer ikaz ve sigara içilmez ışıklarına uydukları, uymamaları halinde ilgili kuralların kabin ekibi tarafından uygulandığı,

3) Türbülans olması halinde, türbülans kurallarının uygulandığı,

4) Kabin ekibinin uçuş emniyeti ve güvenliği ile ilgili görevlerine öncelik verdiği.

(2) Kabin ekibinin, aşağıdaki yolculara karşı uygun davranışlar sergilediği kontrol edilir:

a) Aşırı alkol almış yolcular,

b) Kuraldışı davranan yolcular,

c) Hareket kabiliyeti kısıtlı veya hasta yolcular,

ç) Özel dikkat gerektiren yolcular.

(3) UOD 2017/03 sayılı Genelgeye göre; düz uçuş safhasında uçuş esnasında dinlenmeye bağlı olarak uçuş görev süresinin uzatılması durumunda, yolcu bölümünde görev almaya hazır şekilde bulunan kabin ekibi üyelerinin sayısının azaltımı.

İniş öncesi denetim

MADDE 13 - (1) İniş öncesi aşağıda sıralanan hususlar kontrol edilir:

a) Alçalma ve iniş safhalarında yolcu, kabin ve mutfak emniyeti ile ilgili gerekli tedbirleri alıp kontrolleri sağladığı,

b) Steril kokpit kurallarını uyguladığı,

c) Uygun oturma pozisyonunda ve kemerlerinin bağlı olduğu,

ç) Yolcu pencere güneşliklerinin açık olduğu,

d) Her bir yolcunun, emniyet kemeri ve gerektiğinde varsa omuz bağı bağlı halde bir koltukta emniyetli bir biçimde oturduğu,

e) Yolculara alçalma ve iniş için gerekli bilgilendirmenin yapıldığı,

f) Yolcu koltuklarının istenen pozisyona alındığı, masa ve ayaklıkların emniyetli pozisyona alındığı,

g) El bagajların, uçağın tahliyesini engellemeyecek ya da yaralanmaya sebebiyet vermeyecek şekilde yerleştirildiği.

İniş sonrası denetim

MADDE 14 - (1) İniş sonrası aşağıda sıralanan hususlar kontrol edilir:

a) Kemer ikaz ışıkları sönmeden yolcuların yerinden kalkmadığı, aksi durumda ikaz anonsunun yapıldığı,

b) Uçak park pozisyonuna yanaştığında ve kemer ikaz ışıkları söndüğünde kapıların yolcu çıkışı için uygun pozisyona alındığı,

c) Ara duraklarda yolcunun başka bir yere gitmek üzere uçakta kaldığı durumlarda, minimum sayıda kabin ekibinin uçakta kaldığı,

ç) Tüm yolcular uçaktan indikten sonra her bir kabin memurunun sorumlu olduğu bölgedeki güvenlik kontrolünün yapıldığı,

d) Uçuş boyunca meydana gelen kabin arızalarının işletme prosedürüne uygun biçimde kayıt altına alındığı,

e) Elektronik cihazların kullanımı konusunda kuralların hatırlatıldığı,

f) Baş üstü dolaplarının açılırken dikkat edilmesine dair hatırlatmanın yapıldığı.

Acil durum yaşanması

MADDE 15 - (1) Uçuşun herhangi bir safhasında acil bir durum yaşanması halinde denetim sonlandırılabilir. Uçuş ekibi ve/veya kabin ekibi talimatlarına göre hareket edilir.

Bulguların sınıflandırılması

MADDE 16 - (1) Kalkış öncesinde birinci seviye bulgu tespit edilmesi halinde aşağıdaki işlemlerden biri uygulanır:

a) Hava aracının kalkışından önce bulgu giderilir,

b) Hava aracının operasyonuna sınırlama getirilir,

c) Hava aracının yolcusuz olarak işletmenin ana üssüne gitmesine izin verilir.

(2) Denetleme sırasında, herhangi bir uygunsuzluk tespit edildiğinde bulgu olarak yazılır ve tespit edilen bulgular aşağıdaki şekilde seviyelendirilir:

a) Birinci seviye bulgu: İlgili sivil havacılık düzenlemelerine aykırı olan, uçuş emniyetini ve güvenliğini doğrudan etkileyebilecek ciddi bulgulardır.

b) İkinci seviye bulgu: İlgili Sivil Havacılık düzenlemelerine aykırı olan, uçuş emniyetini ve güvenliğini etkileyebilecek kayda değer bulgulardır.

c) Gözlem: Uçuş emniyetini çok az etkileyebilecek bulgular veya sivil havacılık mevzuatlarında yer alan emniyet ve güvenlik standartlarının artırılmasına yönelik iyileştirme istekleridir.

Denetim sonucunun paylaşılması

MADDE 17 - (1) Denetçi, uçuş sonrası uçakta bulunan tüm yolcular uçağı terk ettikten sonra, kabin ekibine denetleme sonu brifingi yapar:

a) Denetlemede tespit edilen bulgular varsa, içeriği ve kategorileri kontrol formunda belirtilir.

b) Kabin amirinin tespit edilen bulgulara yönelik bir itirazı varsa formun ilgili kısmına kabin amiri tarafından yazılır.

c) Kontrol formu, denetçi ve kabin amiri tarafından imzalanır ve bir nüshası işletmeye iletilmek üzere imza karşılığında kabin amirine teslim edilir. Kabin amirinin kontrol formunu imza karşılığı teslim alması ile ön denetim raporu işleticiye tebliğ edilmiş olur.

(2) Ön denetim raporu; uçuş/yolcu emniyetinin aksatılmadan sürdürülmesini teminen tespit edilen bulguların zaman kaybedilmeden giderilmesi için bilgi sağlayıcı mahiyette olup, kesinlik arz etmez. Ön raporda yer alan bulgular ve kategorileri Genel Müdürlük değerlendirmesiyle kesinlik kazanır.

(3) Gerçekleştirilen kabin yol boyu denetimi sonucu hazırlanan denetleme raporu, Sivil Havacılık Bilgi Yönetim Sistemi (SH-BYS) üzerinden işletmeye iletilir.

(4) Raporda yer alan bulgulara yönelik işletici tarafından yapılan kök neden analizleri, düzeltici/önleyici işlemlere ilişkin bilgi/belgeler yine SH-BYS üzerinden Genel Müdürlüğe iletilir.

(5) İşletici, SH-BYS üzerinden denetim raporunu teslim aldığı tarihten itibaren, birinci seviye

bulgular için 10 (on) gün, ikinci seviye bulgular ve gözlem için 30 (otuz) gün içinde 4 üncü fıkrada yer alan sorumluluklarını yerine getirir.

Denetim sonuçlarının değerlendirilmesi

MADDE 18 - (1) Denetimlerde tespit edilen bulgular, bulgu havuzunda muhafaza edilir.

(2) Bulgulara ilişkin istatistiksel çalışmalar yapılır ve çıkan sonuca göre ilgili birimlerce giderici/önleyici tedbirlerin alınması sağlanır.

İşletici sorumlulukları

MADDE 19 - (1) İşletici, uyumluluk izleme sistemine uygun olarak hazırlayacağı denetim planı kapsamında, uygun nitelikli kabin operasyon denetçileri vasıtasıyla kabin yol boyu denetimleri gerçekleştirir.

(2) Kabin yol boyu denetimlerinin gerçekleştirileceği uçuşlar belirlenirken aşağıda yer alan hususlar göz önünde bulundurulur:

- a) Uçuş gerçekleştirilen yerler (yurt içi/yurt dışı),
- b) Uçuş süresi ve kabin ekibi oluşumu açısından kabin ekiplerinin emniyet ve güvenlik görevlerini yerine getirmede zorlandığı bildirilen ve/veya değerlendirilen uçuşlar,
- c) SAFA/SANA kontrollerinde en çok uygunsuzluk tespit edilen meydanlara gerçekleştirilen uçuşlar,
- ç) Yeni açılan meydanlara gerçekleştirilen uçuşlar,
- d) Uçuş ekibi ve/veya kabin personeli raporları (yorgunluk/bitkinlik, mesai aşımı vb.),
- e) Emniyet raporlama sistemlerine yapılan bildirimler,
- f) Farklılık gösteren özel uygulamalar içeren uçuşlar,
- g) Değişim yönetimi uygulamaları,
- ğ) Kabin risk analiz sonuçları,
- h) İniş sayısı sıklığı,
- ı) SHT-FTL kapsamında uçuş esnasında dinlenmeye bağlı olarak uçuş görev süresinin uzatıldığı uçuşlar.

Aykırı davranışlar ve idari yaptırımlar

MADDE 20 - (1) Bu Talimat hükümlerine aykırı davranışlarda bulunan işleticiler, ilgili Sorumlu Yönetici Personel ve ekip üyeleri hakkında 2920 Sayılı Kanunun 143üncü Maddesi ve/veya Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü Tarafından Verilecek İdari Para Cezaları Hakkında Yönetmelik (SHY İPC) gereğince gerekli idari para cezası uygulanır.

(2) Kusur derecesi de göz önünde bulundurularak bu Talimat hükümlerine aykırı hususların devamı ve/veya tekrarı halinde ayrıca;

- a) İlgili Yönetici Personelin yetki veya onay belgesi iptal edilebilir.
- b) İlgili kabin ekibi üyesinin temel eğitim sertifikası belirli süre ile askıya alınabilir veya iptal edilebilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Son Hükümler

Yürürlük

MADDE 21 - (1) - Bu Talimat yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 22 - (1) - Bu Talimat hükümlerini Sivil Havacılık Genel Müdürü yürütür.

EKLER:

EK-1 - Kabin Yol Boyu Denetimi Kontrol Listesi